

Petra Džerengová

KEDY *ak nie*

TERAZ

MARENČIN PT

PETRA DŽERENGOVÁ

Kedy, ak nie teraz

MARENČIN PT

© Petra Džerengová, 2022
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2022
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marenčin Media, 2022
Layout © Marta Blehová, 2022
972. publikácia
1. vydanie

ISBN 978-80-569-1050-4 (viaz.)
ISBN 978-80-569-1051-1 (ePDF)
ISBN 978-80-569-1052-8 (ePub)

PROLÓG

Vyrazili skoro ráno. Okrem toho, že ich čakala dlhá cesta, potrebovali aj časovú rezervu, aby to stihli. Nemohli meškať, to nešlo. Pri určitých príležitostiach sa to, samozrejme, dá ospravedlniť. Nik vás nezabije, keď prídete neskôr do školy. Alebo na rande – tam sa to občas aj hodí. Pri niektorých udalostiach sa to však nepatrí. Napríklad na svadbe, hlavne pri ženíchovi, aby sa nevesta nezľakla, že ušiel spreď oltára. Aj také veci sa však stávajú. No meškať na pohreb je asi najhoršie. Lebo bez nevesty a ženícha sa svadba nekoná, a keď aj meškajú, farár ich zosobáši neskôr. Ale pohreb sa začne načas aj bez vás, lebo hlavný účinkujúci je v tomto prípade už dávno na mieste, teda v truhle, a nemôže odísť, aj keby si to bol veľmi želal. Ak mu chcete dať zbohom, musíte prísť včas.

A potom sú také udalosti, ktoré sa zmeškať nedajú – pôrod príde, keď príde, a vy prídete na svet, keď sa narodiť máte. A potom smrť – tú tiež nemôžete zmeškať. Niektorí ľudia veria, že ju máte napísanú vo hviezdach. Každý si však myslí, že tu bude večne, a potom prekvapene pozerá, keď smrťka stojí vo dverách. Alebo pozeráť ani nestihne – tak rýchlo a nečakane príde.

Auto sa ticho šinulo po ceste, ktorá sa vlnila pomedzi stromy do kopca. Konármi presvital slnečný jas a dieťa vzadu fascinovane sledovalo lúče, ktoré sa mu mihali pred očami. Chcelo ich chytiť do dlane, a tak sa za nimi naťahovalo.

„Nechod tak rýchlo,“ poznamenala žena sediaci na mieste spolujazdca.

„Nejdem rýchlo!“ zvýšeným hlasom namietlo dievča, ktoré sedelo za volantom, a ešte pridalo.

Kolesá v zákrute zapískali a žena sa naklonila doprava, akoby chcela doladiť rovnováhu.

Dieťa zbystrilo pozornosť. Malo len tri roky a nebolo ešte dostatočne zrelé, aby chápalo, prečo sa niektoré veci dejú, vnímalo však atmosféru: ticho v aute dlho nevydrží.

Žena zovrela pery a zadržala príkre slová.

Dievča po nej z boku šiblo pohľadom. Napriek pocitu víťazstva nebolo spokojné. Nechcelo vyhrať. Žiadalo sa mu hádať. Do ďalšej zákruty znovu šliaplo na plyn, až gumy prenikavo zapišťali.

Dieťa sa strhlo a prestalo sa natahovať za lúčmi, ktoré vnikli cez okno raz z jednej, raz z druhej strany a oslepovali ho.

Motor zareval, akoby si chcel uľaviť od toho, že ho tak nešetrne hnali do kopca, a pritom už mal svoj vek. Cesta sa stále kľukatila dohora a autom hádzalo zo strany na stranu.

„Nechápem, prečo sa musíme trepať na nejaký hlúpy pohreb,“ zamrmlalo dievča.

„Pohreb nie je hlúpy. Hlúpe je nevzdať úctu životu človeka,“ pozrela žena na dcéru.

„Myslím, že tvojej starej mame je už úplne jedno, či tam budeme alebo nie. Podľa mňa sa nevedela dočkať, kedy zomrie. Komu by sa chcelo žiť takmer sto rokov?“ vzdychlo dievča.

„Tebe nie?“

Dievča prudko zavrtilo hlavou.

„Och, mami, musí to byť strašná otrava. V kuse treba niečo

riešiť, niekde byť, niečo musieť... Mám pocit, že život je len o samých povinnostiach!“

„Ale život je o povinnostiach!“ poznamenala žena. „Keď ich vykonávaš, naplňuješ svoj život a to mu dáva zmysel.“

„Ach, matka Tereza!“ pokrútilo dievča hlavou a znovu šliaplo na plyn. „Ja sa cítim ako zavretá v kletke!“

Žena si radšej zahryzla do pery. Nedá sa dcérou znovu vyprovokovať k zbytočným debatám o zmysle života. V aute zavládlo napäté ticho.

Dieťa znovu začalo loviť slnečné lúče.

„Čo tu toľko šibrinkuješ tými rukami?“ zvýšilo hlas dievča a obzrelo sa. „Znervózňuje ma to.“

Dieťa pokračovalo. Často unikalo pred napätím do svojej hlavy a vtedy preň okolitý svet prestal existovať.

„Nepočuješ?“ zvrísklo dievča, odpútalo sa a zvrtilo, aby mu caplo po ruke.

A vtedy sa to stalo. Ako sa dievča otočilo späť, na cestu vybehla líška a ono prudko zvrtilo volantom a šliaplo na brzdu. Auto nadskočilo a zišlo z cesty. Chvíľu akoby letelo vzduchom a potom narazilo do stromu. Dievča nestihlo nič povedať. V tej istej sekunde totiž preletelo cez predné okno aj ono. Ani žena nestihla nič povedať, lebo hlavou prudko udrela do skla a zmdlela. Iba dieťa ostalo pri vedomí a omráčene, ako v nejakom spomalenom filme, sledovalo, čo sa deje.

„Mama,“ vzlyklo a vystrelo za ňou obe ruky.

MIRIAM, SÚČASNOSŤ

To malé dieťa vzadu som bola ja, dievča za volantom moja mama a žena vedľa nej jej mama, teda moja babka. Jasné, že na ten pohreb sme nikdy nedošli. Pamätám si, že ľudia ma občas s povzdychom hladkali po hlave: chúďa malé, bez otca a bez mamy. Ja som si však nemyslela, že ma treba ľutovať. Prečo? Mám skvelú babku, ktorá sa mi vždy snažila všetko vynahradiť. A okrem toho, mamu som si skoro nepamätala, a kto bol môj otec, neviem dodnes. Ako malá som do babky neustále dobiedzala, aby mi to prezradila. Teraz už iba občas, zo zvyku. Neočakávam, že mi to povie. Tvrdí síce, že nevie, lebo jej to vraj mama, ktorá otehotnela v maturitnom ročníku, neprezradila, no ja tomu neverím. Babka roky vedie kadernícky salón a pozná tajomstvá celého mesta, a žeby nevedela, kto priviedol jej dcéru do druhého stavu? Dost' nepravdepodobné. No už som sa naučila akceptovať, že každý má právo ponechať si nejaké tajomstvo len pre seba. Pochopila som to však až vtedy, keď som začala mať svoje tajomstvá aj ja.

Mamu si pamätám len matne: v myšli sa mi občas zjaví rozmazaný obraz, v ktorom sa jej tvár prelína s vejúcimi vlasmi, stráca sa v slnečných lúčoch a potom im letí v ústrety. Babka tvrdí, že si to nemôžem pamätať. Vraj som bola príliš malá. Možno má pravdu. Možno si náš mozog vytvára vlastné spomienky, ktoré prispôsobuje našim predstavám. Občas ženy v salóne

predo mnou trúsili reči o tom, že mama sa zmenila na anjela a odletela do neba a ja som si to možno spojila s tým. Ale nie všetky ženy. Raz, keď si babka šla zafajčiť, ostala som v kuchynke a začula dve panie s natáčkami, ako si polohlasne šepkajú, že do neba nemôžu ísť slobodné matky, ktoré sa nevyspovedali zo svojho hriechu. Vraj to tvrdil farár na omši. Nepočula som o tom; my sme do kostola nechodili, ale nové slová – hriešnica, peklo a nemanželské dieťa sa na mňa nalepili rýchlo.

„Babi, som nemanželské dieťa, pretože som sirota?“

Prekvapene sa na mňa zadívala.

„Sú všetky siroty nemanželské deti? A pôjdem aj ja do pekla?“

Čupla si ku mne a pevne ma chytila za obe zápästia.

„Dobre ma počúvaj,“ zašepkala dôrazne. „Peklo neexistuje.“

„Vraj to hovoril farár v kostole.“

„Farár rozpráva hlúposti,“ odfrkla babka, „preto tam nechodíme. Také peklo, v aké oni veria, neexistuje. Peklo,“ poklepala si prstom po spánku, „majú niektorí ľudia v hlave. To je skutočné inferno.“

Rýchlo som si priložila ruku na čelo. Zrazu sa mi zdalo žeravé a mozog akoby mi išiel vybuchnúť od horúčosti.

Babka mi s úsmevom brnkla po nose.

„Neboj sa, majú ho iba tí, ktorí to sami dovoľia. Ty, moja milá, to nebudeš nikdy.“

Upokojila ma. Verila som jej všetko, taká presvedčivá dokázala byť. Bola som si istá, že keby začala kázať na Hlavnom námestí, sotva by ešte niekto chodil do kostola. A určite by nik neveril v peklo.

Ešte jednu otázku som jej ale musela položiť.

„Ak peklo existuje len v hlavách, ako je to s nebom?“

Babka, ktorá medzitým zametala vlasy, sa oprela o metlu a nadvihla obočie.

„Čo myslíš?“

„Aj nebo existuje len v našich hlavách?“

„Múdre dievča,“ poznamenala babka a ja som si čupla a pridržala jej lopatku. Bol to náš rituál a vždy som mala tie chvíle, keď sa salón zatváral, veľmi rada. Vysypala som smeti do koša a vrátila lopatku na miesto.

„A mať niečo v hlave,“ leštila babka zrkadlo, „znamená mať to aj v živote. Lebo čo máš v hlave, to sa ti odráža v každodennom živote. Chceš mať v živote nebo alebo peklo?“

Nevedela som, či chce babka odo mňa aj odpoveď, lebo často kládla len symbolické otázky, no kým som stihla čosi povedať, dodala:

„Pre čo sa rozhodneš, to budeš mať, moja milá.“ Znovu sa mi dotkla čela. „Také jednoduché to je.“

Opieram si čelo o chladné sklo a pousmejem sa pri tých spomienkach. Až také jednoduché to teda nie je, aspoň v mojom prípade. Poloprázdny autobus práve zabočí na stanicu. Prichádzam domov na sviatky oveľa skôr ako po iné roky, ale želala si to babka. Má svoje dôvody, vraj sa ich dozviem neskôr. Vyhovela som jej. Našťastie, v práci sme stihli všetko dokončiť v predstihu.

Utriem zarosené okno. Ako dieťa som babke verila každé slovo. Dnes si nie som celkom istá, či stačí rozhodnutie mať v živote nebo, aby sme ho naozaj aj mali. Skôr to asi bude o našom rozhodnutí reagovať na veci buď nebesky, alebo pekelné. Ale môže byť človek iba anjelom? Tu, na zemi, určite nie. A to bol aj dôvod, prečo si ľudia nebo vymysleli: túžili po mieste, kde

nebudú žiadne povinnosti, kde sa nič nedokašle a nič nepokazí a kde je potom naozaj ľahké byť anjelom, nie ako tu, na zemi.

Autobus s pískaním zabrzdí a dvere sa otvoria. Je vlhko, také to hnusné, ktoré sa vám derie až pod kožu. Počasie vôbec nepripomína blížiace sa Vianoce. Schmatnem tašku. Nie je v nej až tak veľa vecí, neplánujem ostať dlho. S akým ľahkým srdcom som v štrnástich z mestečka odišla, s o to ťažším sa vraciam. Niežeby som vo svojom byte v hlavnom meste zanechávala niekoho, bez koho dlho nevydržím. Ani náhodou. Ja a môj milostný život, to je kapitola sama osebe. Poľahky by sa dala nazvať Hotová katastrofa.

Ide skôr o to, že malomeštiacka atmosféra môjho rodiska mi príliš pripomína rodinné zlyhanie.

A prekážajú mi aj uprené pohľady tých žien, ktoré roky nosia na hlave tú istú trvalú s fialovým prelivom. Akoby sa nepozerali na mňa, ale na moje brucho, a raz neviem, či ich pohoršuje skôr to, že som nenaplnila rodinnú tradíciu a neotehotnela s neznámym otcom ako moja mama, alebo to, že na prahu tridsiatky ešte nie som tehotná a ani raz som nepriniesla ukázať nikoho, kto by ma do druhého stavu aspoň teoreticky priviesť mohol. Ibaže ja som už raz tehotná bola, no na nos im to však nemienim vešať. Ako som spomínala, každý má právo na svoje tajomstvá.

Vyhrniem si golier na kabáte, no vlhký chlad mi aj tak lezie pod kožu. Vyľudnené námestie ma stiesňuje, a tak pridám do kroku. Niežeby som sa niečoho obávala. Naposledy sa tu prihodil zločin ešte niekedy v čase môjho detstva, keď opitý sused z vedľajšej ulice vyhodil z okna svoju ešte opitejšiu manželku. Našťastie, bývali na prízemí. Prežila.

Skúmam svoje vnútro. Asi prvýkrát v živote necítim ani

náznak radosti z blížiacich sa Vianoc. Možno je to aj tým, že v práci ideme už dlho na viac ako sto percent a som totálne vyčerpaná. Teším sa však na babku. A priznám sa, som zvedavá na dôvody, pre ktoré sa dožadovala môjho skoršieho príchodu. Pred bráničkou krátko postojím a mlčky vychutnávam chvíľu, že som doma. Babka je môj domov. Zazvoním, aj keď mám kľúče. Takmer vzápätí kľučka klesá dolu; babka je pripravená ako vždy. Na všetko, celý svoj život. Iba na nový vzťah nie. Už roky žije sama. Na moje otázky prečo vždy odvetila:

„Chlapa potrebuješ v živote iba na jedno: aby ti urobil dieťa.“

„Babi, ale čo láska? Nechýba ti láska?“

Vtedy sa na mňa vždy bez slov zahľadela jasnými zelenými očami, plnými hlbokej lásky ku mne. Mala dosť lásky. „Veď čo je to láska medzi mužom a ženou?“ poznamenala raz. „Iba chiméra, chvíľková vášeň a žiadostivosť, ktoré ti pumpujú do žíl chemický koktejl všetkých tých oxytocínov, serotoninov, dopamínov, a ty si ako posadnutá, aby si bola s tým druhým, si ako drogovovo závislá, ktorá urobí všetko preto, aby dostala svoju dávku. A potom...“

„Čo potom, babi?“ vyzvedala som s otvorenými ústami. Vždy sa so mnou rozprávala ako s dospelou. Netuším, či som poznala význam tých slov, no zneli mi zaujímavejšie ako nejaké rozprávky o princeznách, ktoré som, ktovie prečo, až tak neobľubovala. Možno preto, že tam išlo vždy o lásku.

„Po nejakom čase sa mozog na teba vykašle a už ťa tými látkami nezásobuje, ale ty si už od nich závislá.“

Pozrela som na malinový koktejl v ruke a potiahla som si z neho, akoby som sa bála, že si musím rýchlo brať to, čo mám, lebo ktovie, či to niekedy ešte dostanem.

„A keďže závislosť ťa núti získať svoju dávku, ideš hľadať, niekoho nového, a zabúdaš na toho, o ktorom si si dovtedy myslela, že bez neho nemôžeš žiť. Taká je láska, vieš?“

Občas uvažujem, či moje vzťahy nie sú podvedome ovplyvnené babkinými názormi; možno by to nebolo až také divné. Veď doposiaľ som ešte nemala poriadny vzťah.

Dvere sa otvoria. Stojí v nich babka so šťastným úsmevom na tvári. Viem, že toto je tá láska, o ktorej hovorila. Tá pravá láska, v ktorú verí. Chvíľu na seba hľadíme a potom rozťahne ruky.

„Miriam! Zlatko.“

Ako by som nemohla veriť, že toto je láska? Ona je jej stelesnením, toto nie je žiadna chiméra. Opätujem jej úsmev a vletím do náručia. Je odo mňa vyššia, a keď si opriem hlavu o jej rameno, silno si ma k sebe pritisne. Vydýchnem si. Zakaždým s obavami očakávam, či sa nezhrbí alebo nezmenší. Babka je však stále rovnako vysoká a sošná; môj pevný bod, na ktorý sa spolieham. Občas ma pochyťú úzkosť, no rýchlo ju odožením. Babka má už po šesťdesiatpäťke a pokiaľ bude žiť ako jej stará mama, takmer do stovky, má pred sebou ešte pekných pár rokov. Myšlienka na prastarú mamu, ktorú som nepoznala, mi pripomenie moju mamu. Tá mala sotva dvadsaťjeden, keď zomrela práve cestou na jej pohreb. Z mysle sa mi vynorí jej pekná tvár s veľkými zelenými očami, mihotajúca sa medzi slnečnými lúčmi; chvíľu tam bola, a potom už nie. Moja jediná živá spomienka. Na fotkách bola nádherná – tmavšie blond vlasy, husté, rovné, o čosi dlhšie ako babkine, inak mali takmer rovnaké účesy. Na fotografii zo stužkovej stála pri babke v čiernych šatách a tvárila sa zlostne. Nedokázala som rozlúštiť ten zvláštny výraz. Na fotografiách z mojej stužkovej sme všetky

vyzerali veselo a roztúžene, tesne pred prahom dospelosti, pripravené vyletieť do ozajstného sveta, a oči sa nám leskli z vína, ktoré sme potajomky upíjali. No moja mama sa tak netvárila.

Babka ma pustí a vchádzame dnu. Berie mi z ruky tašku a pomáha z kabáta.

„Vitaj doma,“ usmeje sa a poberie do kuchyne.

Každým krokom zo mňa odpadávajú pocity namrzenosti, ako keď lúpete z cibule šupky, až kým vás nerozplače. A kým prejdem celou chodbou, mám v očiach slzy.

Babka ma posadí za prestretý stôl a moje zlé pocity sa už celkom vyparia. Prečo vlastne chodím domov tak málo, keď v tomto dome, kde som vyrástla a kde sa za tie roky nič nezmenilo, ma čaká skutočná láska? Veď na ulicu, do tej malomeštiackej atmosféry, nemusím ani vyjsť. Môžem ostať vnútri, kde sa cítim bezpečne a dobre. S babkou, s ktorou sa dá rozprávať o všetličom. Obdivujem jej povahu – má jasno vo veciach a nikdy o nich nepochybuje. Lutujem, že som ju po nej nezdedila. Ja, naopak, v mnohých veciach tápam a váham.

„Určite si hladná,“ poznamená a bez opýtania mi naloží.

Prikývnem, hoci nie som, no babka urobila moje obľúbené jedlo, a tak si dám. Chvíľu mlčíme. Vždy je to tak. Babka pozerá, ako jem, a ja jem. Aby som jej urobila radosť. Babka sa mi zdá trochu napätá. Predpokladám, že to súvisí s tým, prečo som mala prísť skôr.

„Ako sa máš, babi?“

„V pohode,“ povie a upraví si rukou vlasy, hoci jej účes je dokonalý takmer v každej dennej i nočnej hodine. Je kaderníčkou, a teda svojou chodiacou vizitkou, ako hovorí.

„A ty? Niečo nové na obzore?“ zahovorí.

Viem, kam mieri. Chce, aby som mala dieťa. Podľa nej iba to je pravá láska.

„Nič vážne,“ zhodím tému zo stola. Nechce sa mi rozoberať, že som znovu sklzla do romániku so ženatým kolegom. Ani neviem ako. Tolko do mňa hustil, až som sa s ním mierne pripitá na jednej firemnej párty bozkávala. A potom ma uháňal dovtedy, kým som sa s ním nevyspala. Netuším, prečo sa tak často ocitám v neperspektívnych vzťahoch. Moja najlepšia priateľka Dorina tvrdí, že je za tým moje podvedomie: vyhýbam sa skutočným záväzkom, lebo sa obávam zodpovednosti. Chcem byť ja vôbec mama? Ani v tomto nemám dokonca jasno.

„Naozaj?“ nadvihne obočie babka. Nič pred ňou neutajím. Ani nechcem. Vážim si, že som jej odjakživa mohla povedať všetko bez toho, aby ma súdila.

„No, je tam jeden kolega...“

„To znie nádejne.“

„Až na to, že je zadaný.“

„Takže bez perspektívy. Prečo s ním vlastne strácaš čas?“

„Ja neviem, babi, nemala som v pláne začať si s ním. Ale toľko ma uháňal...“

„Prečo vlastne, keď je ženatý?“

Pokrčím plecami. Jasné, že tvrdil, aký je v manželstve nešťastný. Neplánovala som si to overovať. Je to jeho problém, to on podvádza.

„Babi, ja som predsa slobodná.“

„Mala by si mať k sebe viac úcty.“ Odprace zo stola a prinesie koláč.

„Fakt som do toho nechcela znovu spadnúť, ale vieš, ako je to so mnou,“ vzdychnem si.

Babka prikývne. Pozná moju snahu vyhovieť každému, kto si u mňa na niečo nárokuje. Sama som nevedela, ako z toho von.

„A máš ho rada?“

Nad odpoveďou sa nemusím zamýšľať. Nie, nemám ho rada, teda mala som, ale len tak ako dobrého kamaráta. Zvykla som si na spoločné obedy, počas ktorých sme rozoberali prácu, aj na občasný, celkom dobrý sex v nejakom motoreste za mestom či v hoteli. Aj keď teraz navrhol pauzu. Vraj jeho manželka niečo tuší. Prekvapilo ho, a možno aj mňa, s akou ľahkosťou, či priam úľavou, som to prijala.

„Tak to s ním ukonči,“ vyhlási. „Iba strácaš čas. Chcela by som, aby si si našla niekoho normálneho. Aby si bola na poriadku, keď...“ zarazí sa.

„Čo keď...?“ spýtam sa. „Babi, prečo som vlastne mala prísť tak skoro pred Vianocami?“

„Chcem s tebou niečo prebrať. Ale to má ešte chvíľu čas.“

Len tým vystupňuje moju zvedavosť. O čo ide? Veď pred sebou nemáme žiadne tajnosti. Ibaže... Hádám mi nechce priznať tú jediná vec, čo predo mnou tájí.

„Babi, nebudaj si sa mi rozhodla povedať, kto je môj otec?“ prižmúrim oči.

Otvorí ústa, no nakoniec nič nepovie.

„Aj tak som ti nikdy neverila, že to tajomstvo si mama so sebou zobrala do hrobu.“

Babka sa zvrtnie a čosi hľadá v zásuvke. Čudné, že nenamieta. Asi má slabú chvíľku, teraz na ňu treba zatlačiť.

„Myslím, že za to, že neviem nadviazať normálny vzťah, môže aj to. Viem, veľa žien vyrastalo bez otca, a majú normálnu rodinu. Ja som však nepoznala ani jeho meno, nedokázala

som si ho ani predstaviť! Chápeš? Mala by si mi to už konečne prezradiť!“

Babka sa ku mne zvrtné s jemným úsmevom.

„Zlatko, doteraz ťa to netrápilo. Ale celkom pekne si to zahrala.“

Má pravdu, pozná ma tak dokonale, až ma to niekedy desí. V skutočnosti nemôžem za svoje nefunkčné vzťahy viniť nikoho iba seba. Som už predsa dospelá. Seneca povedal, že kto žije zajtrajškom, prehráva dnešok, ale mne sa tam hodí aj „kto žije včerajškom“. Skúsila som aj terapiu, no asi som príľahký prípad na diagnostikovanie, každého psychológa zvädzalo viniť z mojich nefungujúcich vzťahov chýbajúceho otca.

Jedna kolegyňa vyskúšala asi všetky možné terapie, aby si našla snúbenca, a odporučila mi rodinné konštelácie. Vraj to jediné zabralo. Za jej neúspešnými vzťahmi stálo podľa nej narušené puto s otcom; takpovediac spreď oltára jej ušiel už druhý snúbenec. Na sedenie mala doniesť niečo otcovo. Vybrala papuče, ktoré si obul iný chlapík zo skupiny. Nič o ňom nevedel, no zahral ho tak dôveryhodne, že otcovi odpustila. Nespochybnujem, že to tak naozaj prežila. No odhaliť sa verejne pred cudzími ľuďmi nebolo nič pre mňa. A okrem toho, môj prípad je iný, otec bol proste dokonale imaginárna postava bez mena a tváre. Aj kolegyňa uznala, že mi naozaj nemôže chýbať niekto, koho som nikdy nevidela. A či problém nebude v mojej babke a mame – mame vraj preto, lebo ma opustila (čo bolo absurdné, lebo to bola jednoducho nehoda). Že možno podvedome nenadviažem vzťah kvôli babke, nechcem ju opustiť, ako to urobili jej dcéra, muž aj priateľ. Či sa ich nesnažím nahradiť a byť chlapom, ktorý ju po všetkých tých stratách nikdy

neopustí. Rozčúlilo ma, ako sa môžu ľudia hrať na odborníkov po pár sedeniach. Uverím ti, až keď budeš stáť pred oltárom, vyhlásila som, čo bolo odo mňa trochu nefér, ale nemám rada nevyžiadané rady.

„Ideme?“ berie si babka krabičku cigariet a podá mi pohár vína; náš rituál po večeri. Vychádzame do chladného vzduchu a ja mlčím. Cítim, že teraz príde ten moment.

„Dlho som premýšľala, ako ti to povedať. A čo ti vlastne povedať,“ potiahne si zhlboka z cigarety a vyfúkne dym. Stále mlčím.

„Tolko sa toho udialo, odkedy si bola doma naposledy.“ Úkosom na mňa pozrie. Takmer preruším ticho, keď sa babka konečne ozve.

„Vieš, aké to je, keď zistíš, že si sa celý život v niečom mylíla?“

Netuším, o kom babka hovorí, no musí to byť smutné. Ja mám sotva tridsať a nárokujem si ešte právo na omyly a zlé rozhodnutia.

„Veľmi blbý,“ vyhlási a v tme sa na chvíľu rozžiari konček cigarety. Keď ho ponorí do mláčky vody na zábradlí, cigareta zasýči a žiara zhasne.

Strasie ma. Zrazu chápem, že babka hovorí o sebe. Čo je pre mňa nepredstaviteľné. Ona sa predsa nikdy nemýli. Vnútri mi babka bez opýtania doleje víno a usadí do svojho obľúbeného hojdacieho kresla. Vedľa neho stojí lampa, mäkko ožarujúca celú miestnosť. Odkiaľsi vytiahne kľúč a odomkne starý príborník. Kým v ňom čosi hľadá, pohľadom prechádzam po knižnici, tiahnucej sa pozdĺž celej steny. Je z tmavého dreva a babka ju zdedila po rodičoch. Ako sa opriem, kreslo sa so zavrzganím prehupne dozadu a potom späť. Ach, koľko chvíľ sme tu strávili

čítajúc si spolu! Babka v kresle bola pre mňa ako kráľovná usadená na tróne. Občas som ju potajomky pozorovala. Dokázala sa do knihy zahĺbiť tak, že stratila pojem o okolitom svete. Predstavovala som si, že som kráľovniným obľúbeným dieťaťom. Sedávala som jej pri nohách a lúštila rozprávky o princeznách a princoch, ktorí sa išli poprízabíjať na turnajoch a boli šťastní z jednej vreckovky, ktorú im spustila z tribúny ich vyvolená. Už ako malej sa mi to zdalo čudné a možno vtedy som prestala mať rada rozprávky. Raz som sa spýtala:

„Babi, naozaj môže niekto chcieť z lásky zomrieť?“

„Nuž, voľakedy to tak bolo,“ pohladila ma po hlave. „Ale veľmi dávno, neboj sa, dnes sa už pre lásku neumiera.“

„A prečo nie?“

Zamyslela sa, hľadajúc tie správne slová.

„Lebo dnes už ľudia na lásku neveria, tak je to. A ako by si mohla chcieť pre niečo umrieť, ak v to neveríš?“

„Asi máš pravdu. To by bola blbosť, prísť kvôli niečomu, čo neexistuje, o život, veď je taký pekný,“ odvetila som a zabuchla som knihu. „Ja už také hlúposti čítať nebudem.“

Babka sa zasmiala.

„Veru, žiaden chlap nestojí za to, aby si sa preňho trápila.“

Raz, keď som bola väčšia, som sa jej spýtala, či sa niekedy trápila pre lásku.

„Áno,“ prikývla babka. „Bola som mladá a hlúpa. Väčšina mladých to tak má.“

„Bolo to po rozvode?“

„Nie, to už som vedela, že kvôli chlapovi sa neoplatí trápiť.“

Odmietla však priznať jeho identitu, vraj to nie je podstatné; dal jej lekciu, ktorú jej mal odovzdať, a ona, keďže sa učí rýchlo, sa kvôli chlapovi už nikdy netrápila a nepripúšťala si ich k telu.

Na moje dobiedzanie dodala, že dávno emigroval, a pokiaľ vie, oženil sa.

Babka sa konečne zvrtnie ku mne. V ruke drží čosi, čo pripomína knihu, no v prítmí si nie som celkom istá. Pristúpi bližšie a vo svetle lampy si uvedomím, že je to zápisník. Po chvíľke váhania ku mne vystrie ruku.

Srdce sa mi náhle rozbúši. Chcem vôbec vedieť, čo je v zápisníku? Čo keď mi to rozháďže celý môj život? Možno sa dozviem, že môj otec bol... ja neviem, zlodej, vrah, dement?

„Môj denník,“ zašepká babka a takmer stiahne ruku späť.

Rýchlo sa po ňom natiahnem. Krátky moment zaváhania pominul. Čokoľvek v ňom je, chcem to vedieť. Keď si ho prečítam, možno už nebudem potrebovať terapiu. Možno pochopím, prečo sa mi dejú niektoré veci. A ak aj nie, minimálne zaplním biele miesta vo svojom živote.

Odložím pohár na stolík a chystám sa otvoriť denník.

„Až keď budeš sama,“ zastaví ma babka. „To bol dôvod, prečo som chcela, aby si prišla skôr. Nech si ho prečítaš ešte pred Vianocami, ak by si mala nejaké... otázky.“

„Chápem,“ prikývnem.

„Nie, nechápeš,“ zamieri do kuchyne a o chvíľu je späť aj s fľašou vína. Zaváham, no potom si poviem, že takáto výnimočná situácia si žiada ešte jeden pohár, a sľúbim si, že bude posledný.

„Keď som ti na terase povedala, aký je to pocit zistiť na sklonku života, že si žila podľa nejakej mylnej predstavy, že si verila niečomu nepravdivému... Hovorila som o sebe.“

Už mi to došlo. Aj tak si však neviem predstaviť, čoho sa to týka. Pohľad mi zaletí k denníku a potom k babke. A nato na pohár v ruke. Neviem, čo povedať, a tak si radšej odpijem.

V čom sa mýlila? Že mi neprezradila meno otca? Alebo v niečom inom? Výber povolania to určite nebude, babka svoju prácu milovala.

„Predala som salón,“ poznamená, akoby mi čítala myšlienky.

Prednesie to s takým pokojom, ako po celý život vyslovuje všetky svoje názory. Som v takom šoku, že sa sotva zmôžem na jedno slovo.

„Čože?“

Babka prikývne.

„Babi, ja tomu vôbec nerozumiem. To akože si sa pomýlila pri výbere práce? Predsa si len mala ísť na gymnázium, ako chcela tvoja mama? Či chceš nebudaj začať novú kariéru?“

„Dieťa moje, ja už predsa mierim do dôchodku, akú kariéru?“ pousmeje sa babka. „A nie, svoju prácu som vždy milovala a stále milujem. Len... nastal čas uvoľniť priestor mladším.“

Predýchavam tú správu.

„Babi, svojim zákazníkam tým spôsobíš poriadny šok. Nemyslím, že niektorá z nich dovoľí hocijakej učnici urobiť jej fialový preliv a trvalú.“

„Budú si musieť zvyknúť,“ rozosmeje sa babka.

Som rada, že ju počujem smiať sa. Dokonca začujem aj nejaký šťastný tón. Pohľad mi zaletí k denníku. Tak čoho sa to môže týkať? Mlčky čakám, kedy prehovorí. Babka si nakoniec zhlboka povzdychne.

„Vôbec neviem, ako začať. Možno bude najlepšie, ak ti to jednoducho poviem.“

Napäto prikývnem.

„Vieš, salón som nepredala preto, že by sa mi už chcelo odpocívať. Energie mám stále dosť. No ide o to,“ stíska si dlane, „že sa budem... sťahovať.“

Vytreštím na ňu oči. A to som si myslela, že ma nemôže šokovať viac ako predajom salóna.

„Čože?? Sťahovať? To akože kam?“

„Áno,“ odvetí, postaví sa a trie si prsty. „Tuším som začala zo zlého konca. Ide o to, že... pamätáš si, keď som ti hovorila o svojej láske?“

„Myslíš toho, vďaka ktorému si sa zaprisahala, že sa nikdy nebudeš kvôli chlapom trápiť?“

Prikývne.

„Ten, čo emigroval?“

Znovu prikývne.

„Tak... on sa mi ozval.“

Neveriacky na ňu hľadím. Čím ma ešte prekvapí?

„Začali sme si volávať. Najprv občas, no rýchlo to prešlo do každodenných rozhovorov. Mala som pocit, akoby sme sa vrátili späť o päťdesiat rokov. Také prirodzené to bolo,“ oči sa jej rozžiaria.

Pochybovačne nakloním hlavu. Hovorí o tom istom chlapíkovi, pre ktorého zanevrela na lásku?

„Babi, nevrela si, že sa oženil?“

„Áno, ale už dávnejšie ovdovel.“

Musím si doliať víno. Na sľub, že to bude posledný pohár, okamžite zabúdam.

„No a nakoniec ma prišiel navštíviť,“ začervená sa babka.

Z toho tónu mi je zrejmé, ako sa to skončilo. Fíha, pozriem obdivne na babku.

„Babi, ale... nie je to len nostalgia? Za stratenou mladosťou a tak?“

„Nie,“ pokrúti hlavou. „Odvtedy tu bol už niekoľkokrát

a obaja sme to od začiatku cítili rovnako – že chceme byť spolu. A ja som už len čakala, kedy to vysloví.“

„Vysloví čo?“

„Aby som sa k nemu nastahovala.“

„Babi!“ vyskočím z kresla. „A ty sa k nemu chceš vážne nastahovať?! Do cudzej krajiny? To predsa nejde!“

„Ale áno, ide,“ prikývne s náznakom úsmevu.

„Veď, veď... ty si vždy tvrdila, že chlapa potrebuje žena iba na to, aby jej spravil dieťa. Že láska je len chemické pobláznenie mozgu. Veď...“

Babka si povzdychne.

„Veď to je presne to, v čom som sa mýlila. Dost' zlé zistiť to na sklonku života, na strane druhej, lepšie neskoro ako nikdy.“

Babka klesne na gauč. Evidentne sa jej uľavilo, že to zo seba dostala.

Nenachádzam slov. Hlava sa mi mierne točí a raz neviem, či z tých šokujúcich informácií alebo z vína. Akoby na tom záležalo.

„A čo bude teraz so mnou?“ zmôžem sa konečne na nejakú reakciu.

„Čo by bolo? Dom ti nechám, a keď prídeš z Bratislavy, pricestujem aj ja. Nejdem predsa na druhý koniec sveta, sú to len necelé dve hodiny autom.“

Prežívam jej slová. Prídem vôbec niekedy, ak babka bude musieť kvôli mne cestovať? Nebudem mať pocit, že ju otravujem?

„Tak či tak budem musieť prísť aspoň raz do mesiaca. Spolok mojich verných to inak nedovolí. Minimálne Hilda a Božka a pár ďalších si určite nedajú trvalú spraviť len tak od hocikoho.“

„Najmä nie tie fialové prelivy,“ poznamenám a obe vyprskneme do smiechu. Atmosféra sa mierne uvoľní.

„Taká som rada, že sa nehneváš,“ chytí ma babka za ruku. „Bála som sa tvojej reakcie. Ak by si povedala, nech nejdem, ostala by som.“

„Babi, to by som ti určite neurobila.“

Babka pre mňa toľko obetovala! Jediné, čo ma trápilo, bola obava, či naozaj existujú druhé šance. Oni sú presvedčení, že áno. Ak im to aj nevyjde, aspoň to skúsili.

„Babi, vy ste vlastne dali šancu druhej šanci. A neželám si nič viac, len aby vám to vyšlo.“

„Tak nejako,“ usmeje sa. „Možno to bude dobré aj pre teba. Vytvorím ti priestor, ktorý budeš môcť zaplniť. Vieš, ako to je – keď niečo staré odíde, príde niečo nové. Možno stretneš aj ty tú pravú lásku.“

„Ja neviem, či vôbec existuje,“ vzdychnem si, „keď sa však na teba pozerám, možno by som tomu mala začať veriť.“

„Mám pre to výčitky, ale ver mi, mýlila som sa,“ uprie na mňa ospravedľujúci pohľad, „na lásku nie je nikdy neskoro.“

Aká neveriteľná premena, preletí mi hlavou. Veď táto žena lásku dávno zavrhla, a pritom ju mohla hľadať, odjakživa sa okolo nej točilo veľa nápadníkov. A teraz? Kvôli nej predáva svoj fungujúci salón, chystá sa presťahovať do Rakúska a... opustiť ma. A pritom som vždy ja mala ten pocit, že je na mňa naviazaná a nemôžem ju opustiť. I keď to mohla byť len výhovorka, aby som sa vyhla záväzkom.

Prikryjem si pohár dlaňou, lebo babka mi chce doliať.

„Som nejaká unavená,“ zívnem si. Pravda však je, že sa neviem dočkať, čo sa skrýva v denníku. „Pôjdem si už ľahnúť, babi.“

„A ešte jedna vec, zlatko. Andrej by sa chcel s tebou zoznámiť. Vadilo by ti, ak by som ho pozvala k nám?“

„Na Vianoce?“ vyhrknem zarazene.

„Nie,“ ubezpečí ma babka rýchlo.

Nemyslím to tak, že by mi prekážal pri vianočnom stole. Len ma to zarazí. Už roky sme trávievali sviatočnú večeru samy a zvykla som si na to.

„Na Štedrý večer bude u svojej dcéry. Ale na Prvý sviatok, alebo aj niekedy predtým, som myslela...“

„Jasné, babi, rada sa s ním zoznámim.“

Babka mi dá s úľavou pusu na dobrú noc. Po nutnej hygiene konečne zaleziem do postele a chvíľu len tak čumím do stropu s denníkom pritisnutým na hrud'. Toľko noviniek za jeden deň! Netuším, či som pripravená na ďalšie. Nakoniec neodolám. Na prvej strane denníka je dátum 4. 1. 1967. Písmo je trochu detské, no pripomína babkino dnešné úhľadné. Fíha, to si písala denník toľké roky? V duchu rátam... vtedy mala len pätnásť rokov! Prelistujem denník na koniec. Posledný zápis je z júna v roku 1994. Ten deň mám navždy vrytý v pamäti. Vtedy zomrela moja mama. A zdá sa, že zomrel aj babkin denníkový život. Zadržím dych a púšťam sa do prvých riadkov.

MARGITIN DENNÍK, 4. 1. 1967

Dobrý deň, milý denník, dovoľ, aby som sa ti predstavila, keď už budeme spolunažívať možno aj zopár rokov. Či len dní? To ešte uvidíme... volám sa Margita a včera som oslávila pätnásť rokov. Vraj je to významný okamih; najprv som sa necítila nejak extra inak, po včerajšej oslave sa to však zmenilo. Čomu sa ale teším najviac, dostala som občiansky preukaz. Takže som už v podstate dospelá a získala som právo povedať NIE každému, komu uznám za vhodné. Mám v pláne urobiť to hneď dvakrát – svojim rodičom a tiež Andrejovi. Chcela som to vyskúšať už dnes, ale po tej oslave, čo mi naši nachystali, som to radšej odložila. Pricestovala dokonca aj starká a obe sme sa na seba tak tešili, že som nechcela pokaziť atmosféru. Dostala som od nej teba, milý denníček. Ešte nikdy som si denník nepísala! Najprv som si myslela, že nebudem vedieť, čo doň písať, veď sa nič nedeje, okrem takých akože „dôležitých vecí“ – že čo som mala na obed, akú známku som dostala a ktorý chlapec sa po mne v škole obzeral. Aj keď, po mne sa už nikto nepozerala. Všetci vedia, že som zakázaný tovar, keďže si ma vyárendoval Andrej.

Gita mala slávnostnú náladu. Dovršila pätnásť rokov a práve si bola na polícii vyzdvihnúť občiansky preukaz. Rodičia jej pripravili veľkú oslavu. Nečudo, bola jedináčkikom. Nejakو jej to neprekážalo. Občas síce premýšľala, aké by to bolo mať sestru alebo brata,

no keďže to nezažila, akosi jej to nechýbalo. Zvykla si byť sama. Na druhej strane boli na ňu rodičia príliš naviazaní a občas by privítala, ak by svoju pozornosť delili medzi viacero detí.

Zastala pred priechodom na hlavnej ceste a obzrela sa dolava. Blížilo sa auto, no bolo ešte ďaleko, a tak rýchlo prebehla. Pred ňou sa rozprestieralo nevelké okrúhle námestie, ktorému dominovala betónová fontána a lemovalo ho niekoľko starších, mierne ošarpaných budov.

Na konci námestíčka ústila cesta do pešej zóny. Obišla fontánu dokola ako vždy, keď sa vracala zo školy. Akoby sa niečo mohlo poukaziť, ak by to neurobila. Hneď na začiatku pešej zóny po ľavej strane bolo kaderníctvo. Výklad priťahoval jej zrak, radšej však pridala do kroku. Nie, teraz nemá čas zastaviť sa, musí sa ponáhľať na oslavu. Nakoniec však neodolala, s povzdychom sa zvrtila a vrátila. K výkladu sa postavila zboku, aby si ju teta Amélia nevšimla. Zakaždým, keď nazerala dnu, cítila rovnaké vzrušenie ako po prvýkrát, keď si tu mama dala urobiť účes na niečiu svadbu. Takmer ju nespoznala; taká nádherná sa jej zdala. Asi vtedy začalo jej očarovanie tým miestom. Alebo skôr tou premenou žien zo sivých myšiek na kráľovné krásy, čo sa tu diala. Odvtedy vždy, keď sa išla dať mama zafarbiť alebo ostrihať, žobronila, aby mohla ísť s ňou.

Priložila si ruku k očiam, aby ju neoslepovalo slnko. Bola zvedavá, kto sedí v kresle pod Améliinými rukami tentoraz. Kadernička si ju ešte nevšimla, no keby aj, už si na to malé dievča, ktoré medzitým vyrástlo, časom zvykla. Najprv frflala, že ju znervózňuje to čumenie cez sklo, a zamýšľala sa, či o tom vie mama dievčaťa, no raz Gitu zavolała dnu. Práve jej pre chorobu vypadli dve učnice naraz, kolegyňa mala prísť až poobede a ona potrebovala niečo kúpiť v obchode. Gita po to ochotne odbehla.

A odvtedy to robila celkom pravidelne. Niekedy jej Amélia dovolila pozametať dlážku. A raz, keď mrholilo, ju zavolala dnu a ukázala, ako sa farbia vlasy. Gita ju takmer uprosila, aby jej dala farbu domov. Chcela to vyskúšať aspoň na starej bábike.

Teta Amálka si ju práve všimla a kývla hlavou, nech počká, kým donatiera farbu. Gita zákazníčku nepoznala, asi bola z nejakej okolitej dediny. Vo všetkých pôsobila nejaká miestna samozvaná kaderníčka, ktorá vedela podstrihnúť, zafarbiť či urobiť trvalú. Zväčša však išlo o samoukov, ktorí mali väčšie nadanie ako ostatní, a takto si privyrábali pár drobných. No keď sa išlo na svadbu či bolo treba napraviť nejaké napáchané škody (kolko len historiek si vypočula o spálených vlasoch a vzniknutom sene na hlave), išlo sa do kaderníctva v mestečku.

Dvere sa otvorili a zjavila sa v nich usmiata Améliina tvár.

„Vraj tu má niekto narodeniny,“ kývla jej a spolu zašli za roh budovy. Amélia škrtla zápalkou a pripálila si. Zhlboka potiahla a potom pomaly vyfúkla dym. Fajčila Sparty, čo boli v porovnaní s lacnými Dectivami či Marskami celkom luxusné cigarety. Gita sa zhlboka nadýchla. Asi niekedy v tých časoch sa v nej zakorenila predstava, že kaderníčka musí fajčiť, a držala sa toho potom celý život. Sparty jej voňali niekedy lepšie ako mamin drahý parfum z Tuzexu. Nakupovať v ňom mohli iba vyvolení, čo mali prístup k valutám zo zahraničia, ktoré si menili za bony. Tuzex bol v krajskom meste a ešte nikdy v ňom nenakupovala, no počula, že tam majú veci, o akých sa jej ani nesnívalo. Oblečenie, kozmetika, dokonca aj cigarety, hovorilo sa im Ameriky. Tie museli voňať! No ten obchod bol pre ňu taký vzdialený ako Amerika. Pre ňu bol Tuzex tu, a Ameriky Sparty.

Amélia sa zasmiala, keď videla, ako dievča hltá dym.

„Z teba bude iná fajčiarka. Len neviem, čo na to povedia vaši.“

Jej rodičia boli asi jediní dospelí, ktorých poznala, čo nefajčili. Na stolíku v obývačke však ležala drevená vyrezávaná škatuľka z Bulharska s cigaretami, a keď prišla návšteva, potajomky stávala za dverami a vdychovala dym cez kľúčovú dierku.

Pre Gitu bola cigareta v ruke kaderníčky čímsi takým ako nožnice či britva, symboly fachu.

A keďže chcela byť kaderničkou, prirodzene bude aj fajčiarkou. To, čo si o tom pomyslia rodičia, ju až tak netrápilo; skôr to, čo povedia na to, že sa chce vyučiť za kaderničku. Otec bol riaditeľom miestneho gymnázia a mama na ňom učila. Žiadna iná škola pre ich dcéru neprichádzala do úvahy.

„Tak teda všetko najlepšie,“ siahla Amélia do vrecka a dala jej päť korún. V zástere jej stále štrngali nejaké mince od zákazník-
kov.

„Aký je to pocit mať sladkých pätnásť?“ premerala si ju a zaha-
sila cigaretu. Špak lemoval odtlačok od rúžu. Gita bola presvedče-
ná, že aj ona si bude maľovať pery na červeno.

„Veľmi dobrý,“ usmiala sa.

„A čím je to dobré? Ja si to už totiž veľmi nepamätám,“ preho-
dila Amélia a pozrela na hodinky. „Mám desať minút. Stíham ešte
jednu cigaretu a ty mi o tom porozprávaj.“

„No, mám občiansky a právo povedať nie!“ vyhlásila Gita
rozhodne. Dnes prídu na rad mama a Andrej, časom aj ďalší,
pomyslela si.

Amélia sa tak rozosmiala, až sa rozkašľala.

„Moja zlatá,“ utrela si slzy. „Neber to v zlom, no ešte len teraz
nastanú časy, keď nebudeš môcť povedať nie.“

Gita mlčala. Nie preto, že by mala pred Améliou rešpekt, ale
myslela si o tom svoje: nie sú to predsa dospelí, ktorí si vždy pre-
sadzujú svoje, minimálne voči deťom? A teraz je už v podstate do-

spelá aj ona; v poriadku, ešte nie celkom, no cítila sa aspoň na to, aby si presadila svoje predstavy o budúcnosti a tiež o svojom tele. Začervenala sa, keď si pomyslela na Andreja. On si možno práve naopak myslí, že občiansky mu dá priepustku do jej... radšej tie myšlienky zahnila.

„Chceš si potiahnuť?“ premerala si ju skúmavo Amélia a vyfúkla jej dym do tváre.

Gita prižmúrila oči. Je to skúška? Či naozaj dokáže povedať nie? Amélia bude prekvapená, že naozaj dokáže. Ale iba tým veciam či ľuďom, ktorým bude chcieť! Teraz ale nechce. Zobrala si cigaretu a bez zaváhania si potiahla. Zhlboka, všetko o šlukovaní mala už nastudované. Že iba teoreticky, zistila o chvíľu. Dym jej vrazil do pľúc a ona sa rozkašľala.

„Pomaly, moja,“ zasmiala sa Amélia a natiahla sa po cigaretu.

Gita schovala ruku za chrbát.

„Čo je, dievčatko, nemáš ešte dost?“

Gita potriasla hlavou. Vari ju Amélia za tie roky ešte nepoznala? Vedela byť vytrvalá a zanovitá, ak sa pre niečo rozhodla.

Kaderníčka pozrela na hodinky.

„Dobre teda, ale skús to pomalšie, nechod na to tak zhurta.“

Gita prikývla a opatrne si potiahla. Chvostík dymu jej poštekľil pľúca, jemne ich lizol a už sa aj dral von. Našpúlila pery a pokúsila sa vyfúknuť krúžky.

„Dievča, dievča,“ rozosmiala sa znovu Amélia, „vyjdeš na malú skalu, a hneď chceš zdolať Mount Everest.“

Gita to nekomentovala a sústredila sa na tretí šluk, tentoraz bez krúžkov. Zvládla ho, i keď sa jej hlava krútila, zato dym bol hustý a neroztrasený. Aspoň jej sa to zdalo.

„Už dost,“ zobrala jej Amélia cigaretu. „Na začiatok stačí.“ Skúmavo si ju prezrela. „Nie je ti zle?“

„Krúti sa mi hlava,“ priznala bledá Gita.

„Som ja ale sprostá,“ nadávala si Amélia. „Ty vieš človeka presvedčiť na všetko aj bez toho, aby si to vôbec vyslovila.“

„Nie je mi zle,“ namietla. „Je to také... príjemné krútenie,“ našla napokon slová.

„Príjemné krútenie,“ uchechtla sa Amélia. „Hej, myslím, že si to dobre vystihla.“

Keď sa rozlúčili, zavolala za ňou:

„Mame ani slovo, jasné?“

Pre ňu to bolo samozrejmé. Keby jej to prezradila, mama by to využila ako zámienku, aby jej tam zakázala chodiť. Teraz to urobiť nemohla; Amélia bola jej kaderničkou a iného salónu v meste nebolo. Kam by chodila za fúkanou a farbením?

Gita sa vznášala, hlava akoby sa chcela odpútať od tela a vzlietnuť ako jeden z jej narodeninových balónov. Myšlienky jej v hlave vírili jedna cez druhú, premýšľala o pocite dospelosti a všetkých tých NIE, ktoré už teraz nebude môcť vysloviť. Mala pocit, akoby sa už tým potiahnutím z cigarety stala kaderničkou, a pritom ju na túto tému čakala určite búrlivá diskusia s mamou. Zašmátrala v kabelke a nahmatala občiansky. S tými tromi šlukmi a malou červenou knižkou sa cítila na ňu dosť vyzbrojená. Jazykom si prešla po podnebí, ešte stále na ňom cítila príchut' cigarety. Netušila nič o dopamíne, hormóne šťastia, čo sa vyplavuje pri fajčení, vedela však, že jej bude chutiť.

Oslava bola, ako očakávala – balóny, torta, starká, a prišla aj teta z otcovej strany so sesternicami, hoci žili v dedine pomerne ďaleko od mesta. A nik nezistil, že si dnes prvýkrát potiahla. Kto by aj mohol v tom dymovom opare? Teta so strýkom ťahali jednu od druhej. Okrem cigarety okúsila aj pohárik. Gite nalial strýko, vraj je už dospelá, a otec mu na prekvapenie neoponoval. Nestihla